

Lietuvos
pramonininkų
konfederacijaLVK Lietuvos
verslo
konfederacija**Lietuvos Respublikos biudžeto ir finansų
komitetui**

2026 m. spalio 6 d.

Siunčiama el. p. algirdas.sysas@lrs.lt;
mindaugas.linge@lrs.lt;
dalia.mudeniene@lrs.lt

**DĖL DIDŽIAUSIŲ GALIMŲ DEGALŲ KAINŲ VARTOTOJAMS NUSTATYMO
MECHANIZMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1378**

Asociacija Investors' Forum, Lietuvos pramonininkų konfederacija ir Lietuvos verslo konfederacija (toliau - **Organizacijos**), atsižvelgdamos į Biudžeto ir finansų komitetą (toliau – **Komitetas**) 2026-10-07 numatytus organizuoti klausymus dėl didžiausių galimų degalų kainų vartotojams nustatymo mechanizmo įstatymo projekto Nr. XVP-1378 (toliau – **Įstatymo projektas**) bei jam pateiktų Seimo narių pasiūlymų, taip pat įvertinę, kad nuo Organizacijų 2026 m. birželio 1 d. LR Vyriausybei teiktų pastabų Įstatymo projektas nepakito, papildomai teikia žemiau nurodytas esmines pastabas.

- Įstatymo projektu siūloma nustatyti didžiausias galimas degalų kainų vartotojams, kas laikytina esminiu ūkinės veiklos ribojimu ir *ultima ratio* reguliacine priemone. Visgi, Įstatymo projekte nėra tinkamai pagrindžiamas tokio reguliavimo nustatymo būtinumas, ypač atsižvelgus į kitas Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – **LRV**) bei Lietuvos Respublikos Seimo svarstomas bei jau priimtas reguliacines priemones ryšium su degalų kainų valdymu. Dar daugiau, 2026 m. spalio 1 d. Energetikos ir darnios plėtros komitete Įstatymo projekto rengėjai akcentavo, kad juo siekiama užtikrinti, kad mažinant mokesčius degalams, nurodytas mokestinis mažinimas tiesiogiai būtų nukreiptas į vartotoją, tačiau šiuo metu Įstatymo projektas to aiškiai nenumato. Ankstesni nors ir nedideli akcizų degalams mažinimo atvejai aiškiai parodė, kad akcizų mažinimas tiesiogiai atsispindi ir galutinėje degalų kainoje vartotojams.

- Įstatymų projektu pasirinktos reguliavimo priemonės nėra tinkamos deklaruojamam tikslui pasiekti ir Organizacijos yra įsitikinusios, kad siūlomomis priemonėmis būtų padidintos, o ne sumažintos degalų kainos vartotojams:
 - Pasaulinė praktika degalų kainų reguliavimo klausimu rodo, kad degalų kainodaros apribojimai ne tik kad neužtikrina mažesnių kainų vartotojams, bet ir gali turėti priešingą poveikį, t.y. didinti kainas. Atsižvelgiant į tai, kad degalinių veikla yra tęstinė, t.y. degalinės iš vienos dienos pardavimų turi finansuoti rytoj parduosimų degalų įsigijimus, spartaus degalų kainų augimo kontekste, degalinėms ir taip gali kilti iššūkių finansuoti degalų įsigijimus, ypač nežinant, kokia degalų kaina bus rytoj ar už savaitės. Papildomi kainodaros apribojimai didina degalinių nežinomybę ir riziką dėl ateities kainų, o ši rizika turi savo kainą – reaguodamos į ją, degalinės gali būti priverstos taikyti papildomą premiją kainoje tais atvejais, kai kainodaros apribojimai tai leistų. Pavyzdžiui, Vokietijoje nuo 2026 m. balandžio 1 d. įvedus „12-os valandos taisyklę“, pagal kurią degalų kainas leidžiama didinti tik kartą per dieną, ZEW ir DICE atliktas tyrimas parodė, kad jau per pirmąsias 2 savaites, dėl šio reguliavimo benzino mažmeninės maržos padidėjo apie 5–6 ct/l.¹
 - Taip pat tarptautiniai tyrimai rodo, kad kainų lubų nustatymas gali ne tik didinti ūkio subjektų veiklos kaštus, bet ir silpninti konkurenciją mažmeninėje degalų rinkoje, taip didinant kainas. 2026 m. CEPR paskelbtame Belgijos mažmeninės benzino rinkos tyrime nustatyta, kad kainų lubos tapo bendru kainos orientyru, paskatinusiu reikšmingą dalį rinkos dalyvių koordinuotis ties aukštesnėmis kainomis arba aiškiais nuolaidų taškais žemiau nustatytų lubų. Tyrimo autorių išvados aiškios – kainų lubų panaikinimas sumažintų galutinės degalų kainas 3,3 %.² Panašų mechanizmą nustato ir Graikijos rinkos tyrimas: degalinėse, kurioms kainų lubos nebuvo ribojančios, kainos po jų įvedimo didėjo ir artėjo prie nustatytos ribos, kartu mažėjant kainų skirtumams tarp degalinių.³
- Įstatymo projekte yra visa eilė neapibrėžtų sąlygų, tokių kaip minėto mechanizmo aktyvavimas, nutraukimas, taip pat Įstatymo projekte nurodytos neapibrėžtos

¹ Jung, L., Schildknecht, J., Gregor, L., Haucap, J. (2026). *Predictable Prices, Higher Margins? Early Evidence on Germany's 12 o'clock Fuel Regulation*. ZEW Mannheim ir Düsseldorf Institute for Competition Economics (DICE).

² Martin, S., Verboven, F. (2026). *Price Caps and Coordinated Effects: Evidence from Retail Gasoline*. CEPR Discussion Paper No. 21297, CEPR Press, Paris & London.

³ Gatsios, G., Genakos, C., Papadokostantaki, S. (2026). *The Impact of Price Ceiling Regulation: Evidence from the Retail Gasoline Market*. CEP Discussion Paper No. 2169, Centre for Economic Performance, London School of Economics and Political Science.

sąvokos (vartotojai, variklių benzinas, dyzeliniai degalai). Šios sąlygos, kaip esmingai veikiančios asmenų teises ir pareigas bei vykdomą veiklą, privalo būti aiškos bei nustatytos įstatymu.

- Įstatymo projekte nėra aiškiai apibrėžtų didžiausių vartotojams galimų degalų kainų mechanizmo aktyvavimo sąlygų. Organizacijų nuomone, mokesčių, taikomų degalams, pokyčiai yra ne tik tinkamai neapibrėžta Įstatymo projekte nurodyto mechanizmo taikymo sąlyga, tačiau kartu ir netinkama sąlyga, kadangi valstybės vykdoma mokesčių politika negali būti laikoma pagrindu privačiam sektoriui taikyti esminius veiklos apribojimus - kainų ribojimo priemones.
- Vertinant Įstatymo projektu siūlomą reguliavimą turėtų būti įvertintas juo priimtino teisinio reguliavimo poveikis galimai visai degalų įsigijimo / pardavimo grandžiai, įskaitant sudarytas viešųjų pirkimų sutartis dėl degalų įsigijimo (kurių kainodara nustatyta kelių metų laikotarpiui).
- Objektyviai nėra įmanoma nustatyti vienos visiems degalų tiekėjams taikytinos didžiausios degalų kainos formulės (tiek Įstatymo projekte, tiek poįstatyminiame akte), kadangi rinkoje vyrauja skirtingos degalų įsigijimo sąlygos priklausomai nuo kontraktų trukmės, transportavimo būdo ir kt.

Organizacijos pažymi, kad aukščiau nurodyti klausimai liko neįvertinti ir Įstatymo projektui pateiktoje 2026 m. birželio 11 d. LRV išvadoje Nr. 433 (toliau – **Išvada**).

Atsižvelgus į aukščiau išdėstytas pastabas bei aplinkybę, kad yra patvirtinta nauja LRV programa po Išvados priėmimo bei Išvadoje nėra įvertintos esminės Organizacijų pastabos, Organizacijos prašo Komiteto kreiptis į LRV dėl naujos išvados Įstatymo projektui priėmimo.

Asociacija Investors' Forum

Lietuvos pramonininkų konfederacija

Lietuvos verslo konfederacija